

Володимир Ярославович Ганіткевіч

(1959–2014)

12 березня 2014 р. в Єні (ФРН) раптово у віці 54 років помер Володимир Ярославович Ганіткевіч. Володимир закінчив Київський національний університет ім. Тараса Шевченка в 1980 р., отримавши ступінь бакалавра біофізики з відзнакою. Він розпочав свою дослідницьку кар'єру під керівництвом акад. М. Ф. Шуби у відділі нервово-м'язової фізіології Інституту фізіології ім. О. О. Богомольця в Києві, де він пройшов шлях від бакалавра, а потім аспіранта до наукового співробітника. Як молодого дослідника Володимира відрізняли гострий і допитливий розум, незалежне й оригінальне мислення в поєднанні з відмінними практичними навичками та знанням наукової літератури в галузі його досліджень. Він застосував усі свої знання та енергію для вивчення фундаментальних мембранних механізмів, що лежать в основі спряження збудження і скорочення гладеньких м'язів. Ганіткевіч був одним із перших, хто успішно використав метод петч-клемп для реєстрації струмів через дигідропіридинчутливі кальцієві канали ізольованих клітин вісцеральних гладеньких м'язів (1985 р.). У своїх подальших дослідженнях, результати яких були опубліковані в *J. Physiology* (Лондон) протягом 1986–1988 рр., він охарактеризував електрофізіологічні та біофізичні властивості цих каналів у м'язах кишечника.

Ці новаторські роботи та зміни, зумовлені розширенням зв'язків між науковцями зі Сходу і Заходу, визначили подальше майбутнє Володимира в науці. У 1988 р. він познайомився з проф. Геррітом Ізенбергом, всесвітньо відомим електрофізіологом і біофізиком, котрий досліджував клітини серцевої і гладенької мускулатури. Проф. Ізенберг дуже зацікавився молодим дослідником і запросив Володимира приєднатися до його групи на кафедрі фізіології в університеті Кельна в Західній Німеччині. У той час це була рідкісна можливість для будь-якого молодого дослідника, і Володимир прийняв дане запрошення. Крім того, проблема поєднання реєстрації мембранних струмів і одночасних змін у внутрішньоклітинній концентрації іонів кальцію в окремій гладеньком'язовій клітині, котра розроблялася в лабораторії Ізенберга, стала тим викликом, на який він не міг не відповісти. Зрештою це виявилось правильним вибором як для молодого дослідника, так і для його нового наставника і привело до їх виключно плідної співпраці протягом багатьох років. У 1989–1996 рр. Володимир (або Владо, як його звали колеги і друзі) зосередив свою увагу на тому, як внутрішньоклітинний рівень кальцію змінюється в судинних і вісцеральних гладеньких м'язах, які механізми це контролюють, яку роль відіграють

внутрішньоклітинні кальцієві запасники в даному процесі та як саме зазначені механізми розрізняються в клітинах вказаних двох типів. Його талант, продуктивність (ним були опубліковані 12 статей у високорейтингових журналах) і його унікальний внесок у дослідження гладеньких м'язів здобули світове визнання; відповідні публікації широко цитуються. У 1996 р. він успішно завершив і публічно захистив докторську дисертацію на тему "Механізми регуляції кальцію в коронарних міоцитах". В 1997 р. Володимир був удостоєний престижної нагороди ім. Ханса Імхоффа, яка присуджується медичним факультетом університету Кельна (ФРН) на знак визнання особистого внеску в розвиток фундаментальних наукових досліджень.

Після того, як Герріт Ізенберг переїхав до Галле в 1995 р., Володимир продовжив свої дослідження в Кельні, де він вивчав роль внутрішньоклітинних буферних систем кальцію і мітохондрій у регуляції клітинного гомеостазу кальцію в гладеньких м'язах. Паралельно він читав лекції студентам-бакалаврам та готував власного аспіранта. З 1995 по 2003 р. Володимир опублікував вісім наукових робіт, включаючи чотири персональних статті.

У 2003 р. Володимир приєднався до групи проф. Клауса Бендорфа в Інституті фізіології II в Єні (ФРН). Тут він зіткнувся з непростими питаннями, досліджуючи впливи контрольованої ішемії на рівні окремих кардіоміоцитів. Його зусилля увінчалися створенням нової методики „вбудованої в чіп пікокамери”, яка дозволяла вимірювати рівень позаклітинного рН, інтегральні АТФ-чутливі калієві струми і мембранний потенціал мітохондрій. Ця оригінальна робота була опублікована в журналі „*Circulation Research*” у 2006 р., а подальші дослідження в даному напрямку були ним завершені в 2010 р.

Володимир інтенсивно працював над іншою науковою проблемою, коли він несподівано помер у розквіті своїх творчих сил, залишивши дружину і двох синів. Його друзі і колеги вважають Володимира одним із найталановитіших і відданих своїй справі вчених. Для дослідників гладеньких м'язів і серцево-судинної системи він залишив по собі щедрі наукову спадщину. Володимир був видатною особистістю, і друзі завжди будуть його пам'ятати як чесну, справедливу та виключно талановиту людину.

Друзі та колеги